

LOGOPEDIE

Jan Michalík

Autor: Kateřina Vitásková, Alžběta Peutelschmiedová, vydavatelství: Univerzita Palackého Olomouc, místo vydání: Olomouc, rok vydání: 2005, vydání: první, ISBN: 80-244-1088-5

Vydavatelství Univerzity Palackého připravilo na knižní trh další z publikací – učebnic s jednoduchým názvem – Logopedie. Recenzenta pochopitelně napadne, čím se bude lišit další v dlouhé řadě učebnic tohoto tradičního, přesto však stále se modernizujícího vědního oboru. Ukazuje se, že přínos uvedené publikace spočívá mj. ve spojení obou autorek, které, ač každá svým přístupem a formou vyjadřování, společně pokrývají rozhodující oblasti vědního oboru logopedie a předmětu zájmu logopedie – všechny typy narušení komunikačních schopností.

Samy autorky v úvodu poněkud skromně podotýkají, že jejich práce se zaměřuje pouze na vybraná témata a okruhy, které považují za důležité. Již na tomto místě se setkáváme se snahou, která provází celou knihu, totiž „uchoopení terminologické složky“ oboru, kterou považují za primární – jak samy uvádějí – vzhledem k celosvětově terminologické nejednotnosti. Lze říci, že v tomto směru se autorky svého úkolu zhostily. Přestože i ony jsou si jistě vědomy, že právě vzhledem ke zmíněné celosvětové terminologické nejednotnosti není možné v rámci byt zajímavé publikace dosáhnout žádoucího zpřesnění. Otázkou mimo vlastní recenzi pak zůstává, zda je vůbec možné v prudce se měnícím společenském prostředí dosáhnout *unifikace* terminologické, a spolu s ní vlastně zůstává i otázka základní, zda je takové sjednocení *obecně* žádoucí a prospěšné. Právě pro rozvoj oboru jako takového.

Vrátíme-li se k publikaci samotné, lze vysledovat odlišný přístup ke zpracování kapitol obou autorek. Kateřina Vitásková zpracovala kapitoly:

Fyziologie produkce a percepce orální komunikace s důrazem na orální praxi

Narušený vývoj řeči

Narušení grafické formy řeči

Narušení zvuku řeči

Poruchy polykání – dysfagie

Problematika logopedické intervence u jedinců se sluchovým postižením
Pomůcky a přístroje v logopedii.

Stavba uvedených částí práce je sevřená, vnitřně dostatečně členěná, používá hojně odkazů a práce s prameny vnitrostátní a ještě více zahraniční provenience. U každé kapitoly jsou rámcově nastíněny i fyziologické základy (a limity) daného typu narušení komunikační schopnosti. Těžiště je však v sumarizaci a vyhodnocení dosavadních přístupů k postižení rozhodujících terapeutických a intervenčních přístupů. Uvedené části práce přímo vybízejí k dalšímu srovnávání a studiu hojně citované literatury.

Alžběta Peutelschmiedová se zaměřila na následující problematiku:

Logopedie – vymezení oboru

Historie oboru

Organizace logopedické péče

Fylogeneze a ontogeneze řeči

Dyslálie

Tumultus sermonis

Poruchy hlasu

Afázie.

Autorka se ve svých kapitolách více zaměřila na popis sledovaných jevů a institutů z pohledu zkušeného praktika i svých bohatých publikačních počínů. V kapitolách najdeme statě uvádějící autorčina zamyšlení nad tématy, proložené drobnými postřehy a zajímavostmi, jež mohou studentům přiblížit sledovanou tematiku z jiného úhlu pohledu (viz údaj o vztahu Matějčka a Kučery). Její kapitoly můžeme vnitřně členit do dvou základních obsahových celků. Je to část věnovaná systému logopedie, historii oboru a jeho místu v systému věd, včetně současného pojetí tzv. logopedické péče u nás, což představuje kapitolu *sui genesis*, která by si zasloužila samostatnou monografii...

Z témat narušených komunikačních schopností se autorka zaměřila na oblasti, kterým se dlouhodobě věnuje, tj. zejména dyslalie, tumultus či afázie.

Učebnice jako celek tak představuje zajímavý přístup a svého druhu konfrontaci dvou stylů literárního zpracování odborného tématu logopedie. Jistě každý čtenář sám posoudí, který z nich bude více odpovídat jeho odbornému zaměření, zkušenostem a zájmu.

Práci jako celku nelze z hlediska běžné recenze vytknout vážnější nedostatky. Připomínkou formální se jeví návrh „přeskupení“ pořadí kapitol od „obecného ke speciálnímu“, které ovšem, jak recenzent rád připouští, je povýtce v působnosti autorek.